

ÖZET

Konut dokunulmazlığı hakkı, hukuk sistemleri tarafından anayasal düzeyde koruma sağlanan temel haklardandır. Anayasal korumanın haricinde farklı hukuki disiplinler tarafından da koruma sağlandığına müşahede etmek mümkündür. Ceza hukuku da bu disiplinlerin arasındadır. Konuta gösterilen öneme istinaden bu kavramın ne anlama geldiğinin tartışmaya açılması gerekir. Belirtmek gerekir ki konut kavramına yüklenen anlam kullanıldığı bağlama göre farklılık arz edebilir. Dolayısıyla konut kavramının tüm yönlerden izahı çetrefilli bir meseledir. Bu çalışma, konut kavramının her bir hukuk disiplini özelinde izah etme gayesiyle kaleme alınmamıştır. Konut, bu çalışmada hususi olarak hırsızlık suçu dâhilinde ele alınmaktadır. Alman Federal Yüksek Mahkemesi, önüne gelen bir olayda ölüm ilanlarını takip eden, akabinde bu kişilerin “konutlarına” girerek hırsızlık suçunu işleyen kişilerin Alman Ceza Kanunu m. 244/1-3’te tanzim edilen konuta girilmek suretiyle yapılan hırsızlık suçundan sorumlu tutulup tutulamayacaklarını tetkik etmektedir. Bu somut olay özelinde normatif olarak konut kavramı tanımlanmaya ve bu kavramın sınırları belirlenmeye çalışılmaktadır. Tabiidir ki hırsızlık suçu bağlamındaki tartışmanın salt bu suç tipiyle sınırlı yapılması noksan kalır. Bu nedenle buna ilave olarak konut dokunulmazlığının ihlali suçuna da atıfta bulunmak ve bu suç tipi dâhilinde yapılan açıklamalardan istifade ederek konut kavramının sınırlarını çizmek icap eder. Dolayısıyla bu çalışmanın odak noktası, mevzubahis somut olaydan sadır olan şu problemdir: Müteveffanın “konutunda” yapılan hırsızlık suçu, konuta girilmek suretiyle yapılan hırsızlık olarak mütalaa edilebilir mi? Bu doğrultuda bu ihtimaldeki yerin normatif anlamda “konut” vasfını taşıdığından söz edilebilir mi? Söz konusu sorun, Alman ve Türk ceza hukuku zaviyesinden ayrı ayrı tetkik edilmektedir.

Meselenin Alman ceza hukukundaki vaziyeti Alman Ceza Kanunu m. 244/1-3 ile m. 244/1-4 esas alınarak izah edilmektedir. Bu yapılırken hem doktrin hem Alman Federal Yüksek Mahkemesi muhtelif yorum metotlarından istifade etmekte fakat farklı sonuçlara varmaktadır. Bu istikamette lafzi yoruma, sistematik yoruma ve teleolojik yoruma başvuran mahkeme, netice itibarıyla konut kavramını geniş yorumlamış ve ilgili yerin mesken olarak kullanım amacının varlığı ile bu amaca elverişli olmasına atıfta bulunarak ölen kişinin konutunun normatif olarak “konut” sayılacağına hükmetmiştir. Bu kararın can alıcı gerekçelerinden biri, Alman kanun

koyucusunun 2017 yılında Kanun'a eklediği 4. fıkra ile konutun daimi olarak kullanıldığı durumu daha yüksek bir cezaya tabi tutmasıdır. Mahkeme bundan hareketle konutun daimi olarak kullanılmasının gerekli olmadığını, daimi olarak kullanılmadığı takdirde 3. fıkra uyarınca failin cezalandırılması gerektiğini, kanun sistematığının ve lafzının buna işaret ettiğini belirtmektedir. Ne var ki mahkemenin vardığı sonuca bu çalışmada iştirak edilmemektedir. Bir yeri, o yerin kullanıcılarından bağımsız olarak "konut" olarak nitelendirmek mümkün gözükmemektedir. Zira konut dokunulmazlığı hakkı, bu haktan istifade etmesi gereken bir kişinin varlığını şart koşar. Geçici de olsa hiç kimsenin yaşamadığı bir yerin, daha önceden konut olarak kullanılmasına rağmen hâlihazırda konut olarak mütalaa edilmesi isabetli olmaz. Hayatta olmayan bir kimsenin bir yerde sakin olma hakkının varlığından söz edilemeyeceği için bu kişinin eskiden yaşadığı yerin konut vasfını haiz olduğundan kural olarak söz edilemez. Bu sebeple mahkemenin vardığı sonuca iştirak etmek mümkün değildir.

Mesele, Alman ceza hukukunun aksine Türk ceza hukukunda farklı bir kavramsal düzlemde tartışılmaktadır. Bu kavramsal farklılık, meselenin Türk ceza hukuku açısından çözümünü de kolaylaştırmaktadır. Türk Ceza Kanunu m. 142/2-h'de kanun koyucu "konut" kavramına değil, "bina" kavramına yer vermek suretiyle Alman Ceza Kanunu m. 244/1-3 ile m. 244/1-4'ten farklı bir yöntem benimsemiştir. Konut ve bina kavramları belli durumlarda örtüşmeler de bunların bir arada bulunmadığı ihtimaller de söz konusu olabilir. Bu açıdan her somut olay özelinde mesele ayrıca tetkike muhtaçtır. Tartışmaya konu karar dikkate alındığında müteveffanın ölümünden önce yaşadığı yer konut vasfını haiz olmaya kabildir. Konut vasfı, o yerde yaşayan kişiden bağımsız düşünülmesi de bina vasfı, ilgili yerin içinde yaşanılmasından bağımsız olarak tanınabilmektedir. Bu sebeple Almanya'da meydana gelen bu olayın Türkiye'de yaşandığı ihtimalde TCK m. 142/2-h uyarınca faili sorumlu tutmak mümkündür. Buna ek olarak Alman ceza hukukundan farklı olarak TCK m. 142/2-a'da tanzim edilen nitelikli hâlin de tatbiki gündeme gelir. Zira fail, kişinin ölümünden yararlanmak suretiyle hırsızlık suçunu işlemektedir. Bu anlamda Türk kanun koyucusunun bu tarz durumlarda daha etkili bir koruma sağladığı sonucuna varmak gerekir. Zira müteveffanın yaşadığı yer, söz gelimi çadırsa, bina olarak nitelendirilemese bile failin TCK m. 142/2-a'nın uygulanması suretiyle suçun nitelikli hâlinde cezalandırılması imkân dâhilindedir.